

Michał Sopiński

„Solidarystyczna wizja prawa i państwa w myśli Léona Duguit”

Streszczenie

Przedmiotem pracy doktorskiej jest solidarystyczna teoria prawa i państwa Léona Duguit z uwzględnieniem towarzyszącego jej kontekstu historycznego, społecznego i politycznego obejmującego swoim zasięgiem rozwój znaczenia solidarności w XIX wieku we Francji. Zasadniczą część rozprawy doktorskiej obejmuje próba rekonstrukcji myśli Léona Duguit ze szczególnym uwzględnieniem tego, jak francuski prawnik rozumiał prawo i państwo. Koncepcja dziekana z Bordeaux to synteza prawa i państwa, rozpatrująca jeden i drugi z tych elementów niezależnie, a jednocześnie będąca w stanie jedynie je połączyć. Rozprawa składa się, nie licząc streszczenia, wprowadzenia, podsumowania oraz bibliografii, z czterech rozdziałów.

W rozpoczynającym pracę wprowadzeniu wskazuję przyczyny i powody, dla których uczyniłem tematem rozprawy solidarystyczną wizję prawa i państwa Léona Duguit oraz zainteresowałem się problematyką solidarności oraz francuskiego solidaryzmu.

W rozdziale 1. skupiam się na określeniu samego pojęcia (idei) solidarności, m. in. analizując jej znaczenie na gruncie językowym, wskazując etymologiczne źródło pojęcia solidarności, jakim jest rzymskie prawo zobowiązań oraz pokazując proces transformacji solidarności od solidarności wertykalnej do solidarności horyzontalnej.

W rozdziale 2. ukazuję proces przejścia od idei (pojęcia) solidarności do jej konkretnych realizacji poprzez szczegółową analizę rozwoju koncepcji solidarystycznych w XIX-wiecznej Francji. Dokonuję przy tym umownego wyodrębnienia trzech głównych etapów rozwoju koncepcji solidarystycznych w XIX wieku we Francji, to jest: 1789-1848 – solidarność jako mistyka, 1849-1895 – solidarność: między mistyką a polityką oraz 1896-1914 – solidarność jako polityka. Rozważania te wiążą analizę konsekwencji tryumfu „Solidaryzmu” we Francji na przełomie XIX i XX wieku.

W rozdziale 3. ukazuję podstawy solidarystycznej wizji prawa i państwa w myśli Léona Duguit, pokazując inspiracje kierujące jej autorem oraz analizuję podstawowe pojęcia obecne w jego koncepcji jak: negacja pojęć metafizycznych i abstrakcyjnych, negacja praw podmiotowych i prawa subiektywnego, negacja pojęcia stanu natury, negacja podziału na prawo publiczne i

prywatne, uznanie pojęcia faktu społecznego, uznanie solidarności za fakt społeczny, uznanie solidarności za podstawę reguły postępowania, uznanie zbiorowości ludzkiej za fakt społeczny, wyróżnienie świadomości jednostkowej i negacja świadomości zbiorowej oraz wyróżnienie poczucia społeczności i sprawiedliwości, gdyż właściwe zrozumienie tych założeń jest moim zdaniem niezbędne i ma charakter wprowadzający w problematykę solidarystycznej wizji prawa i państwa Léona Duguit.

W rozdziale 4. skupiam się na krytycznej rekonstrukcji solidarystycznej wizji prawa i państwa francuskiego prawnika, dokonując przy tym jej klasyfikacji oraz oceny, że koncepcja Léona Duguit stanowiła rewizję dotychczasowej roli prawa i państwa w myśli prawniczej. Badając wizję prawa w myśli Léona Duguit analizuję m. in. przeobrażenie reguły społecznej w regułę prawną, ukazuję charakterystykę reguły prawnej, wskazuję na podział reguł prawnych, a także opisuję zastosowanie reguły prawnej, przedstawiam prawo pozytywne w koncepcji Léona Duguit oraz zestawiam solidarystyczną koncepcję prawa Léona Duguit z koncepcją prawa naturalnego. Ponadto zajmuję się problematyką państwa w myśli francuskiego prawnika, analizując pojęcie państwa w koncepcji Léona Duguit, tj.: przedstawiając państwo jako produkt zróżnicowania politycznego, przymusu i solidarności, badając negację koncepcji podmiotowości i suwerenności państwa, prezentując podporządkowanie państwa obiektywnej regule prawnej, omawiając funkcje państwa w koncepcji Léona Duguit, opisując elementy państwa w koncepcji Léona Duguit oraz analizując usługę publiczną jako wyraz przemiany prawa i państwa w koncepcji Léona Duguit. Następnie ukazuję nowatorskość i rewolucyjność solidarystycznej wizji francuskiego prawnika na tle współczesnych mu przedstawicieli prawa oraz prezentuję znaczenie solidarystycznej wizji prawa i państwa Léona Duguit w perspektywie współczesności, odnosząc się również do obecnego znaczenia francuskich koncepcji solidarystycznych w ogólności.

Pracę wieńczy „Podsumowanie” i „Bibliografia”.

Słowa kluczowe: solidarność, solidaryzm, Léon Duguit, teoria prawa i państwa, filozofia prawa, socjologia prawa